

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 826/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, Trenčianska 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základných práv podľa čl. 7 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Nitra v bližšie neoznačenom konaní a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základných práv podľa čl. 7 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v bližšie neoznačenom konaní. Len zo splnomocnenia a „potvrdenia“ okresného súdu zo 7. septembra 2016, ktoré sú súčasťou spisovej dokumentácie priloženej k sťažnosti, vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojich práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 T 134/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza: *«Dňa 12. 5. 2006 som bola fyzicky napadnutá a znásilnená s trvalými následkami na môj zdravotný stav. Z lekárskeho posudku vypracovaného v rámci trestného konania vyplýva, že atak páchatel'a mi spôsobil vážne zranenia – pohmliaždeniny hlavy, tváre, sánky a chrbta, ako aj stratu sluchu na ľavom uchu. Utrpela som aj závažnú psychickú traumú, diagnostikovanú ako duševnú poruchu – tzv. adaptačnú poruchu.*

Obvinenie voči [REDAKOVANÉ] bolo vznesené až po roku a pol, uznesením vyšetrovateľ'a Krajského riaditeľ'stva PZ Nitra zo dňa 10. 12. 2007, potom, čo bolo bezdôvodne viackrát odmietnuté vyšetrovateľ'om OR PZ Nové Zámky. Rovnako som oznámila, že ma v súvislosti s podaním trestného oznámenia [REDAKOVANÉ] dňa 12. 9. 2006 opätovne napadol a že sa mi vyhrážal jeho syn. Za tento skutok bol [REDAKOVANÉ] odsúdený len v správnom konaní a je dodnes stíhaný na slobode. Vyhrážanie zo strany syna obžalovaného, nebolo vyšetrené vôbec.

V priebehu trestného konania sa obžalovaný opakovane vyhýbal úkonom trestného konania, neustanovil sa na viaceré pojednávania, uvádzal nepravdivé údaje o mieste svojho pobytu, zamestnávateľ'ovi a o zdravotnom stave, čím sťažoval postup v trestnom konaní. Napriek tomu orgány činné v trestnom konaní nepristúpili ani v jednom prípade k vyvodu akejkoľvek zodpovednosti voči obžalovanému a neprijali žiadne opatrenia na zabezpečenie mojej ochrany, ako poškodenej, ani účelu trestného konania, teda aby skutok bol riadne vyšetrený a páchatel' čo najskôr potrestaný. Opačný postup zvolili v mojom prípade, keď ma ako poškodenu predviedli na vyšetrenie duševného stavu za použitia násilia bez toho, aby na takýto postup existoval zákonný dôvod.

Orgány činné v trestnom konaní nielenže nezabezpečili moju ochranu pred páchatel'om a sekundárnou viktimizáciou, ale naopak využívanie legálnych prostriedkov na uplatňovanie mojich práv označili ako prejav duševnej choroby a Okresný súd Nitra nariadil preskúmvanie môjho duševného stavu tri krát. Urobil tak napriek tomu, že žiadne duševné ochorenia neindikovali predchádzajúce dve vyšetrenia realizované najskôr dvomi psychiatrami a následne psychológom.

Pritom skutok, ktorému som bola vystavená je obzvlášť závažným zásahom nielen do fyzickej, ale zvlášť do psychickej integrity ženy a preto kladie na orgány štátu zvýšené nároky na ochranu takýchto obetí pred retraumatizáciou, najmä zákazom opakovaných vyšetrení či nadbytočných konfrontácií s páchatel'om. Závažné dôsledky tohto skutku na môj duševný stav konštatovali nielen viaceré lekárske správy ošetrujúcich lekárov založené v spise, ale aj znalec [REDACTED] v znaleckom posudku 009/07. Všetci traja znalci zhodne konštatovali, že môj duševný stav nemá vplyv na vierohodnosť výpovede, pamäť ani intelektuálne schopnosti, a že netrpím žiadnou psychickou chorobou. V rámci znaleckého dokazovanie súdnym lekárom [REDACTED] bolo konštatované, že opis skutku zodpovedá zraneniam a dôsledkom na môj zdravotný stav. Zo znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ BA bola stotožnená vzorka DNA obžalovaného s DNA, ktorá sa nachádzala na nohaviciach, ktoré som mala na sebe v čase útoku. Tretí znalecký posudok nemal preto žiaden základ vo vykonanom dokazovaní, ale opieral sa len o názor orgánov činných v trestnom konaní, ktoré tvrdili, že sťažujem postup v konaní využívaním riadnych opravných prostriedkov a svojich práv. Takýto návrh teda smeroval výlučne k zastaveniu mojej procesnej aktivity a mal za cieľ vylúčiť ma z účasti na úkonoch trestného konania.

Navyše priebeh tohto úkonu, s ktorým som nesúhlasila, sa realizoval tak, že ma pripútali oboma rukami o stenu a použili voči mne donucovacie prostriedky, čo vyplýva aj z posudku znalkyň 56/2010, 39/2010. (viď s. 13). Je zrejmé, že za týchto okolností nie je možné vykonať riadne vyšetrenie duševného stavu žiadnej osoby, keď základným predpokladom je spolupráca probanda a odpovede na otázky, ktoré som však odmietla. Znalkyne síce konštatujú, že som nespolupracovala a odmietla s nimi komunikovať, napriek tomu vydali posudok, v rámci ktorého hodnotia moju osobnosť a uvádzajú, že trpím paranojou, podľa štúdia spisu. Na podklade čoho zistili takýto stav, keď som s nimi

nespolupracovala, je nepochopiteľné a v rozpore s elementárnymi princípmi znaleckého a psychiatrického vyšetrenia.

Zo strany OČTK som od začiatku šikanovaná a správanie voči mne bolo pohrdlivé a ponižujúce, opakovane mi odmietli súčinnosť pri realizácii mojich práv, či sa vyjadrovali o tom, že bez vzdelania nie som pre nich partnerom a že sa mojimi návrhmi nebudú zaoberať. Pritom procesné návrhy, ktoré som žiadala vykonať sa ukázali ako dôvodné, resp. niektoré práve z dôvodu nečinnosti boli zmarené, (napr. zistenie obsahu telefonického rozhovoru realizovaného páchatelom bezprostredne po skutku na mojom telefónnom čísle, či výsluch gynekológa, ktorý medzi časom zomrel)

Takýto postup orgánov činných v trestnom konaní voči osobe poškodenej násilným trestným činom, nezodpovedá nielen štandardom prístupu k obetiam násilných trestných činov, ale naopak sú v priamom rozpore so všetkými princípmi a právami žien, ktoré sú vystavené násiliu... V tejto súvislosti som síce podala viaceré sťažnosti na postup znalkyne, tieto sa však riadne nevyšetrili, keďže nikto sa nezaoberal samotným spôsobom vyšetovania, na ktoré neexistujú žiadne metodické pokyny či štandardy, ktoré by bolo možné porovnať s prístupom znalkyň. Rovnako nikto sa nezaoberal tým, že som nebola riadne predvolaná znalkyňami, ale priamo políciou, nemala som teda možnosť ani dobrovoľne splniť príkaz súdu. Poukazujem tiež na to, že v uznesení o nariadení vyšetrenia duševného stavu sa uvádza, že je potrebné zistiť, či som schopná chápať zmysel trestného konania - ot. č. 2, pričom táto otázka je relevantná výlučne v prípade páchatel'a, keď je dôvodom na prerušenie stíhania § 228 ods. 2 písm. c) TP. aj z tohto je zrejmé, že úkony voči mne sú realizované nad rozsah zákona a takým spôsobom, akoby som sama bola osobou stíhanou za protiprávne konanie a nie poškodenou – obeťou trestného činu.

Vydanie príkazu na skúmanie môjho duševného stavu 4 roky po skutku, ktorý je predmetom vyšetovania a za okolností, že obsah spisu žiadnym spôsobom neindikuje psychické ochorenie, je závažným zásahom do mojej psychickej a fyzickej integrity, voči ktorému nemám k dispozícii žiaden účinný prostriedok nápravy. I keď som podala voči uzneseniu vyšetrovateľa sťažnosť, táto nemohla zvrátiť nariadenie Okresného súdu Nitra. Zvýšenú kritickosť a využívanie rôznych opravných prostriedkov, konštatovali znalci v predchádzajúcich posudkoch, ako moju osobnostnú výbavu, teda to, čo viaceré znalci zhodne označili za rysy osobnosti, ktoré nemajú patologický charakter a nemajú vplyv

na priebeh trestného konania, „prekvalifikovali“ vyšetrovatelia bez potrebného vzdelania ako ochorenie a na podklade toho žiadali nových znalcov o opätovné vyšetrenie duševného stavu. Je tak zrejmé, že tento úkon nemal zákonný podklad, ale cieľom OČTK bolo „umlčať ma“. Zvýšená kritickosť, nedôvera a senzitivnosť, je pritom dôsledkom traumatizujúcich zážitkov a je prirodzene vystupňovaná tým, ako orgány, ktoré moje práva majú hájiť nielenže nekonajú, ale správajú sa ku mne ako k páchatel'ovi a nie ako k poškodenej.

Navyše tento protiprávny úkon polície bol zaznamenaný na videozáznam a je súčasťou spisu, pričom neexistuje žiaden zákonný podklad na vyhotovovanie zvukovo-obrazových záznamov mojej osoby, t. j. dôkaz bol obstaraný nezákonne. Napriek mojej žiadosti tento dôkaz nebol zneškodnený a zo spisu odstránený a malo k nemu prístup počas vyšetrovania množstvo osôb, čo vnímam ako osobnú ujmu.

Ponižujúce zaobchádzanie dokumentujem aj tým, že moje oznámenie bolo dvakrát odmietnuté, pričom v odôvodnení vyšetrovateľa sa nachádzajú od začiatku údaje, ktoré ma ako ženu urážajú a bezdôvodne dehonestujú. V uznesení zo dňa 9.6.2006 ČVS: ORP-380/OVK-NZ-2006 vyšetrovateľ uvádza, že som sa údajne svojvoľne nedostavila na výsluch, napriek tomu, že som bola v tom čase hospitalizovaná práve z dôvodu útoku a uvedení skutočnosť som uviedla aj vyšetrovateľovi pri podaní oznámenia. Napriek tomu uvádza, že ma hľadali v meste [REDAKOVANÉ] a to v miestach verejne prístupných ako aj pohostinských zariadení, kde by bol predpokladaný výskyt mojej osoby (2. odsek posledná veta). Ja sa v pohostinských zariadeniach nevyskytujem a neviem z akého dôvodu sa také niečo nachádza v uznesení a ako mohol len z tohto dôvodu vyšetrovateľ trestné oznámenie odmietnuť. V ďalšom uznesení zo dňa 15. 11. 2006, vyšetrovateľ na záver už cituje, že sa sťažujem na postup vyšetrovania, čo so skutkom nesúvisí a poukazuje na osobný a nepriateľský prístup ku mne. Napriek obstaraným dôkazom o ujme spôsobenej trestným činom uvádza, že je „nepochybné, že sa nestal skutok“.

Postupom OČTK tak došlo k závažnému a hrubému porušeniu mojich práv na ochranu pred neoprávnenými zásahmi do súkromného a rodinného života, ponižujúcim a neľudským zaobchádzaním, diskrimináciou, bezdôvodným obmedzením osobnej slobody, ktoré dodnes neboli riadne prešetrené a nebola vyvodená žiadna zodpovednosť ani poskytnuté odškodnenie, keďže OČTK moje práva na podklade tohto posudku ignorujú. Týmto postupom sú mi odnímané práva na spravodlivý proces, ktorého neoddeliteľnou

súčasťou je právo na využitie všetkých dostupných právnych prostriedkov na účinné presadzovanie práv a oprávnených záujmov.

Tzv. Policajné násilie sa musí za každých okolností riadne vyšetriť, aj pokiaľ má formu inštitucionálnej šikany či psychického násillia. K tomuto doteraz nedošlo.

Porušovanie mojich práv pritom pokračuje aj v štádiu prejednávania veci pred súdom.»

Sťažovateľka ďalej uvádza, že 21. novembra 2011 podala Okresná prokuratúra Nové Zámky „obžalobu“ na okresnom súde. Sťažovateľka namieta, že odvtedy je na tomto okresnom súde vedené konanie bez toho, aby bolo dosiaľ právoplatne skončené. Okresný súd v predmetnej veci ani po piatich rokoch konania nevydal vo veci samej rozhodnutie, a dokonca ani nedošlo k výsluchu obžalovaného a ani jej ako poškodenej. Okresný súd síce nariadil 21 hlavných pojednávanií, no ani jedno nebolo otvorené. Sťažovateľka namieta, že je na každé pojednávanie zbytočne predvolávaná, čo pre ňu predstavuje výraznú emocionálnu záťaž. Okresný súd však pojednávania odročuje najmä z dôvodu, že sa nedostavili všetky predvolané osoby. Podľa sťažovateľky okresný súd akceptuje jednoduché ospravedlnenia neúčasti bez toho, aby si overoval dôvodnosť prekážky alebo v prípade, že nejde o dôležitý dôvod neúčasti, aby využil poriadkové opatrenia. Okresný súd podľa nej doteraz svoju činnosť neorganizoval tak, aby vec v čo najkratšej dobe prerokoval a rozhodol bez ohľadu na niektoré objektívne prekážky, ako napr. choroba znalca alebo návrhy procesných strán. Uvádza, že aj v samotnom súdnom spise je chaos, pretože niektoré zápisnice z pojednávanií chýbajú, resp. nachádzajú sa v inej časti spisu. Obdobne to platí aj pre doručky, ospravedlnenia či iné listiny zakladané do spisu.

Podľa názoru sťažovateľky je postup okresného súdu nesústredený, vykazujúci známky nepripravenosti, o čom svedčí aj tá skutočnosť, že okresný súd až na pojednávaní konanom 5. októbra 2015, teda po štyroch rokoch odkedy vec prerokúva, nariadil znalecké dokazovanie vo vzťahu k obžalovanému, ktorého dosiaľ ani nevypočul. Uvedené je podľa sťažovateľky nezlučiteľné s právom na spravodlivý proces.

Podľa sťažovateľky z dôvodu nesprávneho postupu a nečinnosti okresného súdu pri nariadovaní znaleckého dokazovania krajský súd (zrejme ide o Krajský súd v Nitre, pozn.) dvakrát vrátil vec okresnému súdu pre procesné chyby. Namieta, že „*na pojednávaní vytyčenom na 3.10.2016 súd konštatoval opäť nemožnosť vo veci konať z dôvodu neúplnosti senátu, neprítomnosti obhajkyne obvineného, ale najmä zistil, že výsledok znaleckého dokazovania nie je k dispozícii a to z dôvodu, že spis vôbec nebol doručený znalcovi. Sudca neurčil nový termín hlavného pojednávania, ale konanie odročil na neurčito, čo pri dĺžke konania viac ako 10 rokov a doterajšieho postupu súdu znamená, že prejednanie veci je v nedohľadne.*“. Podľa sťažovateľky je postup okresného súdu nezlučiteľný s princípmi práva na spravodlivý proces a zasahuje aj do jej súkromného a rodinného života, pretože nemá žiadnu perspektívu ukončenia trestného konania a získania odškodnenia od páchatel'a ani morálnej satisfakcie v podobe jeho odsúdenia. Napriek tomu, že sa obžalovaný opakovane nedostavil na pojednávanie, udával nesprávnu adresu jeho pobytu či údaje o zdravotnom stave, okresný súd ani raz neprikročil k žiadnemu opatreniu poriadkovej pokuty.

Sťažovateľka tiež uvádza, že skutočnosť, že sa v súdnom spise nachádza zvukovo-obrazový záznam z vyšetrenia duševného stavu, na ktorom ju policajti bez jej súhlasu a bez zákonného podkladu nahrávali pripútanú k stene a brániacu sa tomuto postupu, považuje za neprípustný zásah do jej ľudskej dôstojnosti a porušenie práv na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života. V tejto súvislosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru, ako aj čl. 7 a čl. 47 charty postupom okresného súdu v označenom konaní.

Sťažovateľka zastáva názor, že postupom okresného súdu v tomto konaní došlo k hrubému porušeniu „*základného práva na súdnu ochranu a na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných*“. Podľa jej názoru trestné konanie, v ktorom ide o obzvlášť závažný zločin znásilnenia a útoku na zdravie ženy, má povahu konaní, ktoré sa vzhľadom

na závažné následky na psychike žien považujú za prioritné konania. Dĺžka vyšetrovania desať rokov je nezlučiteľná s právom na spravodlivý súdny proces a prejednanie vecí v primeranej lehote. *„Zdlhavé vyšetrowanie a prejednávanie skutku, ktoré mi bráni viesť normálny život, navyše spôsob vyšetrovania, ktoré opakovane viedlo k odmietaniu oznámenia a následne postupu, kedy sa vykonávajú dôkazy nezákonne zamerané na spochybňovanie môjho duševného stavu a vierohodnosti, spôsobom dehonestujúcim moju dôstojnosť, je neprípustným zásahom do práva na ochranu ľudskej dôstojnosti a práva na ochranu proti neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života v zmysle podľa čl. 3 a 8 Dohovoru, čl. 19 Ústavy, ako aj čl. 7 Charty práv EÚ.“*

Pretože samotný výrok o porušení jej práv nie je dostatočnou reparáciou ujmy, ktorá jej bola spôsobená márnym uplynutím podstatnej časti jej života, ktorý trávi v pocitoch strachu, hlbokého poníženia, sklamania a hnevu z toho, že je perzekvovaná namiesto páchatel'a tohto skutku, požaduje finančné zadosťučinenie v sume 25 000 €. Sťažovateľka uvádza, že trpí pretrvávajúcimi zdravotnými problémami a psychickou nepohodou spojenou s tým, že skutok sa dodnes riadne neprerokoval, a obáva sa aj vyhľadania akejkoľvek pomoci, pretože má obavu, že bude zneužitá na to, aby bola vyhlasovaná naďalej za chorú, či nesvojprávnu.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne vydal tento nález:

„Základné práva [redacted], na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, na ochranu proti neoprávneným zasahováním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, práva na ochranu súkromia podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 7 Charty základných práv Európskej únie, práva na ochranu pred neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a čl. 19 ods. 1 Ústavy SR postupom Okresného súdu Nitra (v konaní vedenom pod sp. zn. 21 T 134/2011, pozn.) porušené boli.“

Okresný súd Nitra je povinný konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

Okresný súd Nitra je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] sumu 25 000 Eur (dvadsaťpäťtisíc Eur) do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu z titulu spôsobenej nemajetkovej ujmy.

Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov konania, ktorú sú Okresný súd Nitra je povinný zaplatiť k rukám právnej zástupkyne Mgr. Evy Braxatorisovej do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľka predložila ústavnému súdu sťažnosť prostredníctvom kvalifikovanej právnej zástupkyne. Napriek tomu, ako aj tomu, že u sťažovateľky nejde o jej prvé podanie adresované ústavnému súdu, jej sťažnosť nespĺňa náležitosti, tak ako to ustanovuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd len zo splnomocnenia a z priloženej dokumentácie identifikoval číslo konania okresného súdu, v ktorom malo dôjsť k porušeniu v petite sťažnosti označených práv sťažovateľky. V návrhu na rozhodnutie (petite) sťažovateľka síce navrhuje, aby ústavný súd uložil okresnému súdu povinnosť konať bez zbytočných prieťahov, avšak nenavrhuje, aby ústavný súd rozhodol o tom, že jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené. Pritom právnej zástupkyne musí byť zrejmé, že ústavný súd je podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na rozhodnutie.

V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju predchádzajúcu judikatúru, podľa ktorej ústavný súd nie je povinný odstraňovať nedostatky zákonom predpísaných náležitostí z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 77/08, IV. ÚS 159/2010).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je advokát povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 252/09, IV. ÚS 159/2010, II. ÚS 522/2014).

Aj keď je sťažovateľka zastúpená kvalifikovanou právnou zástupkyňou, sťažnosť nespĺňa požiadavky kvalifikovanej sťažnosti, ktoré by zodpovedali § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, a bol by preto dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí. Napriek tomu ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a posúdil ju aj z iných hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľka v petite sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru a základných práv podľa čl. 7 a čl. 47 charty.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach...

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 7 charty každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a komunikácie.

Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru a základných práv podľa čl. 7 a čl. 47 charty postupom okresného súdu v napadnutom konaní

V súlade s princípom subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, v súlade s ktorým ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého

zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmysel a účel princípu subsidiarity je založený na tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Vychádzajúc z uvedeného, sťažnosť sťažovateľky je podaná ústavnému súdu predčasne, a preto je dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej neprípustnosť.

Zásada subsidiarity zahŕňa okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04) Z tohto hľadiska posúdil ústavný súd sťažnosť sťažovateľky.

Sťažovateľka podľa názoru ústavného súdu namieta porušenie tých svojich práv, ktorých ochrany sa môže domáhať v konaní o ochrane osobnosti pred všeobecnými súdmi podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

Sťažovateľke nič nebráni, aby v budúcnosti napadla sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy aj konečné rozhodnutie, ktoré bude v jej právnej veci vydané, t. j. rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktoré jej zákon na ochranu jej práv účinne poskytuje, a to v prípade, ak dospeje k záveru, že v dôsledku tohto rozhodnutia boli porušené jej ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantované práva alebo slobody. Najskôr teda musí prebehnúť celé konanie až do štádia meritórneho právoplatného rozhodnutia všeobecných súdov a až potom sa bude môcť eventuálne obrátiť so svojou sťažnosťou na ústavný súd.

Ústavný súd už vyslovil, že nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojim vstupovaním a ingerenciou konania pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09).

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Sťažovateľka porušenie svojich práv spojených s nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu, ktorá sa premieta do dĺžky napadnutého konania, nepremietla do návrhu na rozhodnutie, resp. petitu sťažnosti. Návrhom na rozhodnutie sa nedomáha, aby

ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Len z obsahu sťažnosti vyplýva, že namieta aj porušenie týchto práv v napadnutom konaní, ktoré dosiaľ nie je právoplatne skončené. Ústavný súd zistil, že súdny spis sp. zn. 21 T 134/2011 bol od 7. októbra 2016 u súdneho znalca (sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 12. októbra 2016).

Vzhľadom na viazanosť ústavného súdu petitom ústavný súd (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde) o tejto časti sťažnosti nerozhodoval. To však nebráni tomu, aby sa sťažovateľka obrátila v prípade pretrvávania prietáhov v napadnutom konaní na ústavný súd s novou sťažnosťou.

Ústavný súd v závere poukazuje na to, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prietáhom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími návrhmi uplatnenými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2016